

[Exempel räcker inte – Ordet måste till](#), ML

[De utvalda](#), SB

[Rätten till liv](#) (K), SB

[\[Register\]](#) [\[Årgångar\]](#) [\[Föregående nr\]](#) [\[Nästa nr\]](#)

Exempel räcker inte – Ordet måste till

Vi erkänner inget exempel som bindande föreskrift, inte ens något av Kristus själv, för att nu inte tala om helgonen, såvida det inte åtföljs av ett Guds ord som visar oss på vilket exempel vi skall följa eller inte följa. Vi nöjer oss inte med någon handling eller exempel, ja, vi är ovilliga att följa ett exempel. Vi vill ha ORDET som grund för vilka handlingar, exempel och under som utförs. Ty visst är Gud vis och värtalig nog, och tillräckligt noggrann också, för att med ord kunna påvisa för oss allt han vill ha befallt eller förbjudet...

Ordet, Ordet är det som skall göra det, hör du det? När därför människor hänvisar dig till en gärning av Kristus, så svara direkt: Javisst, han gjorde det, men har han också lärt och befallt oss att göra det? Återigen, när man säger till dig: Kristus gjorde inte detta, så svara direkt: Förbjöd han det? Och om man inte citerar något av hans ord, så säg: Gör det, eller låt bli. Det betyder inget för mig, det rör sig inte ens om exempel. Det är handlingar som Kristus utförde för sin egen skull. Om de säger: Varje handling av Kristus är en anvisning för oss, så låt dem säga så. Men lägg noga märke till vad som här menas med anvisning. Det är vad en människa har sagt, och hennes auktoritet är inte större än din egen.

M. Luther. Ur "Mot de himmelska profeterna", 1524

[\[Lutheranen 2/1995\]](#)

Hur blir en människa frälst?
Arvsynden och den fria viljan
Omvändelsens under

Gud har utvalt oss
Rätta och felaktiga slutsatser
Gåtan som inte får eller kan lösas
Den som tror evangelium hör till de utvalda

De utvalda

Ty många är kallade, men få är utvalda. Matt. 22:14

Vilken kristen har inte grubblat över vad Jesus menar med dessa ord, hämtade från liknelsen om konungen som bjöd till sin sons bröllop? Det anförda bibelstället kan här få representera en rad andra ställen i Nya testamentet som talar om att Gud har förutbestämt eller utkorat vissa människor till att bli kristna och saliga. Detta brukar kallas för *predestination*.

Hur kan Gud kalla många till Guds rike, men bara välja ut en del som han i förväg bestämt skulle få vara med? Är hans inbjudan i så fall allvarligt menad? Tänk om jag inte hör till de utvalda! Då spelar det ju ingen roll om jag går i kyrkan och hör Guds Ord eller inte. Mitt öde är ju redan avgjort. Vem kan stå emot vad Gud redan har bestämt?

Läran om predestinationen utgör ett problem för många. När den kommer på tal kan det kännas som ett gråtungt moln sveper in över nådens ljusa himmel och förmörkar bilden av Gud som all godhets och barmhärtighets källa. Präster brukar inte sällan känna sig lite besvärade, när församlingsmedlemmar kommer och frågar om dessa ting. Predestinationen är inte lätt att förklara.

Ändå hör den bibliska läran om att Gud förutbestämt oss till salighet till det mest tröstrika och härliga i evangeliet. Ja, vi hävdar rent av att om denna sanning framställs eller används på något annat sätt än till tröst och glädje, så rör det sig om en förvrängning och förfalskning av Bibelns lära.

[^]

Hur blir en människa frälst?

Innan vi går närmare in på frågan om predestinationen, vill vi först ställa oss några viktiga frågor: Hur blir en

människa frälst? Hur går omvändelsen till? Vem eller vad är det som gör att en icke-troende blir troende, frälst och salig?

Omvändelsen, lär oss Skriften på många ställen, består av ånger och av tro på Jesus Kristus. Om människans roll i omvändelsen har ända från kristendomens början många strider utkämpats mellan olika uppfattningar. Man kan sammanfatta de svar som givits i fyra huvudgrupper.

1. *Pelagianism* (efter den brittiske munken Pelagius, d. omkr. 418): Människan blir frälst i egen kraft. Hon har en fri vilja att avgöra sig för Gud. Pelagianismen förnekar arvsynden.

2. *Semi-pelagianism*: Människan har både en fri vilja och kraft att börja omvändelsen. När Gud ser att hon gör det, möter han henne med sin nåd och hjälp, eftersom hon är för svag att klara av hela omvändelsen själv. Denna ”halva vägens” pelagianism menar att arvsynden har försvagat människan till viss del, så att hon inte orkar ta steget fullt ut.

3. *Synergism* (grek. ”samverkan”): Gud tar det första steget och sedan samverkar Gud och människan i omvändelsen. Den fria viljan finns, men är för svag för att ta något riktigt initiativ. Arvsynden är ett svårt hinder, men inte så svårt att människan är helt oförmögen att medverka i omvändelsen.

4. *Monergism* (grek. ”en enda verkande”): Gud ensam verkar omvändelsen. Människan är andligen död och kan varken börja eller fullborda sin omvändelse själv. Någon fri vilja i detta sammanhang finns inte. Viljan är bunden, så att den står emot Guds och evangeliets kallelse. Arvsynden är ett så djupt fördärv i människan att den gör henne helt oförmögen att medverka till sin frälsning.

Utan tvekan är det den sistnämnda uppfattningen som stämmer överens med Skriftens undervisning.

[^]

Arvsynden och den fria viljan

Av sig själv vill ingen människa omvända sig till Gud och tro evangelium. Den skada synden åstadkommit är så djup att vi själva inte bara saknar förmågan att tro och säga Ja, utan vi är dessutom motsträviga och fientligt inställda till Gud (Rom. 8:7). Evangeliet är ”en dårskap” för den naturliga människan (1 Kor. 2:14).

Tron på den egna viljan och förmågan, att vi innerst inne ändå har en liten kärna av godhet, ligger oss djupt i blodet. Den tron är det absolut sista som vi är beredda att släppa. Hellre dör vi. Men det är just detta som arvsyndens innersta väsen består av – en besatthet av det egna jagets möjligheter på det andliga området.

Arvsynden är inget mänskligt påfund. En människohjärna vägrar nämligen att tänka i sådana banor. Det skulle ju innebära att man totalt gav upp tron på sig själv, vilket vi vare sig vill eller kan om livet skall vara värt att leva. Därför hör också arvsyndens till det som Bibeln *uppenbarar*, dvs. den skulle vara helt okänd för oss om inte Gud i sitt ord hade avslöjat denna mörka hemlighet.

Luther skrev år 1525 boken ”Om den trälbundna viljan”. Många har menat att det är i särklass den sämsta och farligaste bok som Luther skrivit. Själv ansåg han att boken var en av hans bästa och mest betydelsefulla böcker.

Boken är en skarp uppgörelse med den berömde humanisten, teologen och filosofen Erasmus av Rotterdam. Luther drar här ut de yttersta konsekvenserna av läran om rättfärdiggörelsen av nåd genom tron allena. Människan duger inte till något gott, då hon ställs *inför Gud* och hans heliga krav. I frälsningens sammanhang har hon ingen fri vilja. Men att hon *inför människor* till det yttre kan göra goda gärningar som är till glädje och nytta för andra förnekade Luther aldrig, och naturligtvis inte heller att människan i jordiska frågor i viss utsträckning har fri vilja att välja olika alternativ.

I Bibelns ljus hade Luther otvivelaktigt rätt och Erasmus fel. Kristus har utfört sin försoningsgärning till bot för hjälplösa människor, fångna i synd och död. Om vi själva

förmådde bota oss och utföra goda gärningar skulle Kristi gärning inte vara mycket värd. Varför skulle Gud då behöva dö på ett kors? Det stora utrymme och den tyngd som evangelierna och Nya testamentet i övrigt lägger vid Jesu död och uppståndelse mister sin betydelse.

Det är för övrigt precis vad som sker i dag. I stor utsträckning får predikan om försoningen träda i bakgrunden i dagens förkunnelse. I vart fall ges försoningen ofta en annan innebörd än vad den har i Bibeln, där Jesus, Guds Son, framställs som den som lider i vårt ställe och betalar för våra synder för att vi helt skall befrias från dem. Evangeliet blir i stället lag. Det har glidit över till vackert tal om att Jesus inspirerar oss till att stå på de svagas och fattigas sida gentemot makthavarna och till att göra gott, verka för fred osv.

Vi skall komma ihåg att bakom detta falska evangelium, som så gott som dagligen flödar ut från t.ex. radions morgonandakter, ligger förnekelsen av arvsyndens svåra skadeverkningar och tron på den fria viljan och människans egna möjligheter. Pelagianism och synergism i olika former lever och frodas, kanske starkare än någonsin. Knappt någon orkar ens påpeka det som en fara, än mindre bekämpa det.

[^]

Omvändelsens under

Omvändelsen är ett stort under: en icke-troende blir troende, en fiende till Gud blir i stället hans vän, en andligen död blir uppväckt till nytt och evigt liv.

Att detta sker beror ytterst på en enda sak: att Gud ensam har verkat detta under. Han gör det genom Ordet och genom den Helige Ande. Dessa två är alltid förbundna med varandra, så att där Ordet finns och brukas, där verkar också Anden.

Vad människan själv kan göra är att gå kyrkan, höra och läsa Guds Ord och begrunda det. Det hör till det område där hon har fri vilja att göra eller att låta bli. Men mer än så

förmår hon inte. Hon kan inte ens bedja i egen kraft, ty en rätt bön förutsätter tro, andligt liv och gemenskap med Gud.

En hel rad bibelställen talar om frälsningen och omvändelsen som en Guds gärning, där vår medverkan är utesluten. I omvändelsen är det naturligtvis vi själva som både ångrar oss och tror våra synders förlåtelse. Men det vi här talar om är vem och vad som får oss att göra det. Och då är svaret givet: Gud ensam får oss till det genom Ordet och Anden. Vi gör inget förtjänstfullt av oss själva och kan inte ta åt oss äran för något. Att en människa blir kristen beror således inte på att hon t.ex. har anlag för det (det har ingen), att hon har bett ivrigt (vi kan inte ens bedja rätt) eller att hon inte gjort motstånd (alla är i utgångsläget motståndare).

Omvändelsen beskrivs i Bibeln ibland som en pånyttfödelse: *Ni är ju födda på nytt, inte i kraft av en förgänglig säd utan en oförgänglig, Guds levande ord som förblir* (1 Petr. 1:23). ”Född på nytt” är också ett av Jesus själv använt uttryck för att särskilt visa att det är något som sker med oss (Joh. 3:3-8). Vi är passiva likt ett foster som föds. Likaså talar Bibeln om omvändelsen som en uppväckelse från de döda – ett ännu starkare uttryck för vår passivitet: *Fast vi var döda i våra överträdelser, väckte han oss till liv i Kristus. Av nåd är ni frälsta. Han uppväckte oss med honom och satte oss i den himmelska världen... Ty av nåd är ni frälsta, genom tro, och det inte av er själva. Guds gåva är det – inte genom gärningar för att ingen skall förhäva sig* (Ef. 2:4 ff.).

Vad är den djupaste orsaken till att detta under sker med människor?

[^]

Gud har utvalt oss

Gud har i sin kärlek bestämt oss till salighet. *Därför* blir vi kallade, omvända, pånyttfödda och rättfärdiggjorda. Det står mycket tydligt: *I honom utvalde han oss, innan världens grund var lagd, till att vara heliga och utan fläck*

i hans ögon. I sin kärlek förutbestämde han oss till att upptas som hans barn, enligt sin goda viljas behag, genom Jesus Kristus (Ef. 1:4 f.) Vidare står det: Dem som Gud förutbestämt, dem kallade han också. Dem han kallat, dem gjorde han också rättfärdiga. Och dem han rättfärdiggjort, dem skänkte han också sin härlighet (Rom. 8:30).

Med sådana ord låter Skriften den rena nåden gå i dagen för att visa att nåd och mänsklig förtjänst är begrepp som helt utesluter varandra: *Men är det av nåd, så är det inte längre genom gärningar, annars vore nåden inte längre nåd (Rom. 11:6).* Nåd handlar om vad Gud gör för oss och med oss helt oberoende av vår inställning, våra synder eller förmenta meriter. Han har utvalt oss. Allt vilar på Guds godhets vilja, på hans barmhärtighet och hans nådefulla agerande.

Starkare än så kan det knappast sägas, att frälsningen inte är beroende av oss och våra gärningar. Utkorelsen är den rena och oförtjänta nåden satt på sin allra yttersta spets.

Men ju klarare nåden framställs, desto mer problematisk blir den för det mänskliga förnuftet.

[^]

Rätta och felaktiga slutsatser

Vi blir frälsta av nåd utan gärningar för Kristi skull – det är ett glatt budskap som sanna kristna gärna, och det med rätta, vill höra. Men när Gud säger precis samma sak i termer av att frälsningen beror på att han har utvalt oss, då har vi lätt för att börja grubbla. Vissa besvärande frågor tränger sig på: Om nu vi blir frälsta för att Gud har utvalt oss, har han då utvalt andra till att inte bli frälsta? Varför blir inte alla frälsta? Varför utväljer inte Gud alla?

Det är frågor som den kristna kyrkan brottats mycket med. Calvin (d. 1564) och reformerta teologer i hans efterföljd drog slutsatsen att om inte alla var utvalda, så måste Gud ha förutbestämt en del till förtappelse. Detta har i sin tur fått till följd att man lär att Kristus inte dött för alla, utan bara för de utvalda. En sådan predestinationslära är farlig

och andligt förödande. Den förfäktas fortfarande av vissa konservativt reformerta grupper i vårt land som starkt betonar Guds suveränitet. Den dubbla predestinationen (somliga till nåd och andra till vrede) leder till fatalism och uppgivenhet: det kvittar egentligen hur man nu lever och tror – det blir i slutändan ändå som Gud bestämt. Denna lära har också skapat svår oro och ångest hos åtskilliga som pinats av frågan: Tänk om jag inte hör till de utvalda!

Det stora problemet här är att förnuftet drar vissa slutsatser, som i och för sig är mycket logiska. Den dubbla förutbestämmelsen eller predestinationen är förnuftets slutsats – *men inte Bibelns*.

Ty Gud vill att alla människor skall bli frälsta (1 Tim. 2:4). *Många är kallade* är ett sammanfattande ord av liknelsens *bjud alla till bröllopet* (Matt. 22:9). Det finns inte en rad, inte ett ord, i hela Bibeln om att Gud förutbestämt några eller ens någon till förtappelse. Tvärtom, Gud vill ingen syndares död, utan att denne i stället vänder om och får leva (Hes. 18:23). Det är hans allvarligt menade och goda vilja, uppenbarad såväl i Gamla som i Nya testamentet. Och den får sitt allra kraftigaste uttryck i det faktum att Kristus dog för alla. Han är *Guds lamm som borttager världens synder* (Joh. 1:29). *Han är försoningen för våra synder, och inte bara för våra utan för hela världens* (1 Joh. 2:2).

Skulden för att en människa går förlorad lägger Bibeln alltid på människan själv, på hennes bestämda och ihärdiga Nej till Guds och evangeliets kallande röst och räddande hand. Av liknelsen om det stora bröllopet framgår det också mycket tydligt, att skälet till att många hamnade i mörkret utanför brölloppsalens glädje var deras eget onda förakt för kallelsen. De mötte den med ursäkter, likgiltighet, våld och envist motstånd. När Jesus ser ut över Jerusalem och sörjer över dess obotfärdighet, säger han också: *Hur ofta har jag inte velat... Men ni har inte velat* (Matt. 23:37).

Ett annat sätt att försöka komma runt förnuftets problem med utkorelsen har ofta varit att säga att Guds

företbestämmande bara är en följd av Guds företvetande eller företseende: Gud företsåg vilka som skulle ta emot evangeliet på ett rätt sätt och i enlighet med vad han företsåg, så företbestämde han dessa människor till salighet. Detta är också en felaktig och obiblisk slutsats. Bakom den ligger i regel tanken att det finns vissa skillnader bland människor, så att somliga är lite bättre än andra: de gör mindre motstånd och har ett öppnare sinne eller en frommare läggning. Om nu Gud har utkorat vissa människor till salighet, därför att han företsåg att de en gång skulle tro, så blir tron också en meriterande handling som gör att de blir utvalda. Men tron är enligt Skriften aldrig en merit, utan en Guds och Andens gåva genom vilken vi tar emot frälsningens nåd. Företträdare för olika former av såväl pelagianism som synergism brukar oftast lösa problemet med utkorelsen just med hänvisning till människans förhållningssätt och Guds företseende.

De felaktiga slutsatserna leder till att frälsningen på något sätt blir en följd av våra insatser, medan den bibliska läran om utkorelsen låter frälsningen vara en följd av Guds insatser.

[^]

Gåtan som inte får eller kan lösas

Det ”enkla evangeliet” är vid närmare eftertanke inte så enkelt. Det rymmer en gåta som vårt förnuft inte kan lösa. Det finns naturligtvis en lösning, men den finns hos Gud, som har behagat att inte uppenbara den för oss här i tiden.

Gåtan eller frågan som här inte får något svar är: Varför blir somliga frälsta och andra inte, fast de alla är lika döda i sina överträdelser och synder, har samma motsträviga syndafördärv och samma skuld inför Gud?

Varje försök att lösa gåtan leder antingen till förnekelse av

- a) arvsyndens djupa skada (pelagianism eller synergism),
- b) Guds allvarligt menade vilja att frälsa alla människor (kalvinism och reformert kristendom) eller
- c) frälsningen av nåd allena genom tro, verkad av Gud

ensam.

Gåtan skall vi låta vara olöst. Alla försök att få ihop det hela på förnuftets väg fördärvar med nödvändighet alltid evangeliet och skapar antingen falsk säkerhet genom en slags ödestro på Gud eller djup uppgivenhet och förtvivlan hos människor. Den dubbla predestinationsläran frambringrar en skrämmande bild av en gud som är helt främmande för Bibeln: en gud som i förväg kallt och godtyckligt sorterar upp människorna i två grupper.

Den lutherska bekännelsen gör därför halt vid gränslinjen för vad Gud uppenbarar i sitt ord. Den vägrar att lösa gåtan och skiljer sig därigenom på denna punkt från flera andra kyrkor. I Konkordieformeln (SKB s. 667) står det:

Om vi åter i denna fråga vill stiga för högt och gå utanför denna gräns, så måste vi med Paulus lägga fingret på munnen, tänka och säga ”Vem är du, människa, som vill gå till rätta med Gud?” Rom. 9:20.

Vi lutheraner vill således inte gå längre än vad Ordet gör – hur frestande det än är för förnuftet att spekulera och spinna vidare på vad Skriften säger. Därför stannar vi i fråga om utkorelsen vid följande:

- att Gud älskar hela världen och vill att var och en omvänder sig och tror evangelium (Joh. 3:16),
- att kyrkan skall predika detta för alla (Matt. 28:19-20, Mark. 16:15),
- att det finns *en enda* predestination och den är till salighet (Rom. 8:30, Ef. 1:4-6),
- att omvändelsen är ett Guds verk, grundat på hans nådiga beslut, och att äran för omvändelsen tillhör honom ensam (Ef. 2:8-9),
- att ingen människa har av Gud förutbestämts till evig fördömelse, vilken alltid är en följd av människans egen ondskas och av att hon förkastar Guds frälsande kärlek (Hos. 13:9, Matt. 23:37).

Alla dessa sanningar måste få stå där i sin fulla kraft utan att de tar ut varandra. Då behåller vi evangeliet rent och

klart.

[^]

Den som tror evangelium hör till de utvalda

Vad vi aldrig får glömma är att läran om frälsningen som en följd av att Gud utvalt oss är evangelium, ett glatt budskap. Guds syfte med utkorelsen är inte att sätta myror i huvudet på oss, utan att skänka oss glädje. Evangeliet är ju inget annat än att Gud säger till var och en av oss: Jag har i min kärlek utvalt dig och vidtagit alla åtgärder för att skänka dig syndernas förlåtelse och rättfärdighet fritt och för intet som en gåva. Vänd därför om och tro evangelium! Att besegras av evangeliet så att man för egen del tror och tar emot dess gåva är detsamma som att tro sig vara utvald.

I alla nådemedlen, i dop, predikan, biktens avlösning och i nattvarden, ljuder Guds röst och Guds löfte: Du, just du, är utvald till salighet! Man kan aldrig få rätt visshet om sin utkorelse genom att analysera och gräva i sitt hjärta eller sitt känsloliv. Sin utkorelse kan man inte utläsa någon annanstans än i Ordet och i evangeliet. Det är så Gud vill att läran om utkorelsen skall användas – till tröst och glädje för bekymrade syndare för att de skall tro och glädja sig över att allt är av nåd. Genom denna lära bevaras vi från den falska tron att vår frälsning bygger på vår goda vilja eller på våra religiösa anlag och inte uteslutande på Guds goda vilja.

Många är kallade, men få är utvalda... Många förkastar tyvärr evangelium till sitt eget fördärv. De utvalda är kyrkan, som är i minoritet. Men så länge jorden står och evangelium predikas så verkar Gud för att skänka människor de utvaldas glädje.

S. Bergman

Kommentaren

[Lutheranen 2/1995]

Rätten till liv

Lutheranen delar inte precis påvekyrkans läror, men påven säger likväl ibland bra saker – i regel på moralens område. Då citerar vi honom gärna. Svenska Dagbladet publicerade den 14 maj i år ett stycke ur en intervjubok, ”Våga hoppas”, med Johannes Paulus II. Påven tillfrågas bl.a. om sin syn på abort och rätten till liv. Vi återger här några av de tänkvärda påvliga svaren:

Rätten till liv är mänsklighetens grundläggande rättighet. Och ändå har delar av dagens kultur velat förneka den, genom att göra den till en ”obekväm rättighet” som måste försvaras. Men det finns ingen annan rättighet som mer direkt berör personens existens. Rätten till liv innebär rätten att komma till världen och därefter att få fortsätta tillvaron fram till ett naturligt utslocknande. ”Så länge jag lever, har jag rätt att leva”.

Frågeställningen om barnet som befruktats men ännu inte fötts, är ett känsligt, men samtidigt mycket klart, problem. *Legaliseringen av avbrytande av havandeskap* är inget annat än att ge vuxna människor tillåtelse att, med stöd av stiftade lagar, ta livet av en människa som inte har fötts och därför omöjligt kan försvara sig. Det är svårt att tänka sig en mer orättfärdig situation, och det är *verkligen svårt att i detta fall tala om ”besatthet”*, eftersom det rör sig om ett grundläggande imperativ för varje rättfärdigt samvete: att försvara rätten till liv för en oskyldig och värnlös människa.

Frågan framställs ofta som kvinnans rätt till *fritt val* gentemot det liv som redan finns i henne och som hon redan bär i sitt sköte: kvinnan anses ha rätt att välja mellan att låta det befruktade barnet se dagens ljus och att beröva det livet. Var och en kan inse att detta *bara är ett skenbart alternativ. Man kan inte tala om rättigheten till val när det rör sig om ett klart moraliskt ont*, när det helt enkelt rör sig om budordet: *”Du skall inte dräpa!”*

Har detta bud kanske något undantag? Svaret är ”nej” då även hypotesen *legitimt försvar* (vilken aldrig gäller en oskyldig person utan alltid och endast en orättfärdig angripare) måste respektera den princip moralister kallar

principium inculpatae tutelae (principen om ett motiverat försvar). För att detta ”försvar” skall vara legitimt, måste det göras på ett sätt som medför minsta skada och, om möjligt, skonar livet på angriparen. Fallet med ett ofött barn kan inte sägas omfattas av den ovannämnda situationen. *Ett barn som befruktas i moderns sköte är aldrig en orättfärdig angripare*, det är ett väsen som inte kan skydda sig och som förväntar sig att bli välkomnat och hjälpt.

Man måste medge att på detta område är vi vittnen till verkliga mänskliga tragedier. Många gånger faller *kvinnan offer för manlig egoism*. Mannen, som medverkat till att ett nytt liv blivit till, vill sedan inte betungas av det och lägger över ansvaret på kvinnan, som om hon vore den enda ”skyldiga”. Precis då kvinnan som mest behöver stöd från mannen, visar han sig vara en cynisk egoist som vet att utnyttja hennes tillgivenhet eller svaghet men är utan ansvarskänsla för sin egen handling. Detta är ett problem som inte bara är välkänt i biktstolen utan också i domstolarna över hela världen och i allt större utsträckning även i domstolarna för minderåriga.

Om man därför bestämt avvisar ”pro choice” (för valet), måste man modigt stå upp för ”pro woman” (för kvinnan), det vill säga för ett val som verkligen gynnar kvinnan. Det är nämligen hon som betalar det högsta priset, inte bara för moderskapet utan ännu mer för att ödelägga det, det vill säga ta livet av det barn som tillkommit. Det enda hederliga förhållningssättet i detta fall är *djup solidaritet med kvinnan*. Det är olagligt att lämna henne ensam. Olika sociala rådgivares erfarenheter visar att kvinnan inte vill ta livet av det barn hon bär inom sig. Om hon får stöd i denna hållning, och hon samtidigt befrias från påtryckningar från den omgivande miljön, då är hon i stånd till hjältemod.

Tänk om också vårt lands biskopar och kyrkoledare ville träda upp till sådant försvar för det ofödda barnet, för livet och kvinnan!

S.B.

[^]

